

ΤΕΥΧΟΣ 11
ΙΟΥΝΙΟΣ '97

Το Τελος Του Πολιτισμου,

Ή

Ο Πολιτισμος Του Τελους ?

620 φίλο μας, Δημήτρη

Editorial - Η Τέχνη του Απόλυτου Κενού

στο τελείωμα του αιώνα, οι ιδεολογίες πάνω στις οποίες στηρίχτηκαν οι συγκρούσεις οι οποίες και αποτέλεσαν τον κινητήριο μοχλό των κοινωνικών μετασχηματισμών (πάνω σε ένα ενιαίο μοτίβο), μοιάζουν αβοήτητα ξεφτισμένες. Η κοινωνία του εμπορεύματος, για να διαφυλάξει την αέναότητα της, όπλισε τους θεσμούς της με μια εικονική αξία. Έθεσε ένα ελάχιστο **standard ύπαρξης** σε οποιοδήποτε ανθρώπινο, σύμφωνα με την δική της ιεραρχία αξιών: οικονομία - τεχνολογία - κοινωνία. Ο άνθρωπος πουθενά. Μέσα σ' αυτό, οι ιδεολογίες επιμερίστηκαν ανάλογα με την δυνατότητα εφαρμογής τους μέσα στην υπάρχουσα κοινωνική πραγματικότητα (όσο κι αν αυτή η έννοια δεν είναι πλέον αναγνωρίσιμη). Αυτό το **ΥΕΥΟΝός**, έθεσε **αυτόματα** (έννοια διαχωριστικής σημασία για την ιστορική συνέχεια) συγκεκριμένες θεωρίες και πρακτικές στο συγγενές **περιθώριο**: απέβαλε το ιδεολογικό τους πλαίσιο ως κάτι περιττό, αφομοιώνοντας τις αρχές τους, επιμερίζοντας τις. Σύντομα, έννοιες όπως ο ανθρωπισμός, τέθηκαν σε παραλληλία με π.χ. το βιομηχανικό design ή την post modern¹ αντίληψη για την τέχνη. Ενώ καθαρά ρατσιστικές αντιλήψεις (π.χ. Ιδεολογία της Καλιφόρνια²) θεωρήθηκαν απόλυτα ανεκτές πλάι στην έννοια της ισότητας. Την ίδια στιγμή (αν και κάποιοι θέλουν να μας κάνουν να πιστέψουμε ότι η Ιστορία έχει σταματήσει), θεωρίες και πρακτικές που λόγω της φύσης τους δεν μπορούσαν να επαναπλαισιωθούν σύμφωνα με τον χώρο - καλούπι που τους έδινε η εμπορευματική κοινωνία, εξωστρακίστηκαν στο εξωγενές περιθώριο. Έτσι, ο κολλεκτιβισμός ως θεωρία και πρακτική ή οι επαναστατικές πρακτικές του Bauhaus, εξαφανίστηκαν από την ιστορική καταγραφή (με τον εκφυλισμένο τρόπο που αυτή γίνεται) αφήνοντας μόνο τα πολιτισμικά **τους ίχνη**, αρκετά βέβαια για να μας προκαλούν ρίγη. Ποιός είναι λοιπόν ο ρόλος μιας πράξης όπως της έκδοσης ενός 'zine, από την στιγμή που οι δυνάμεις αφομοίωσης και εξουδετέρωσης είναι τόσο μεγάλες; Σίγουρα όχι για την τόνωση του επαναστατικού μας εγωϊσμού (αυτό τ' αφήνουμε στη Νέα Αριστερά που το κάνει και καλά). Πολύ απλά, προβιβάζουμε την πράξη μας από πολιτική σε κοινωνική, γιατί, άσχημα τα ψέμματα, ο καθένας μας κρίνεται συνολικά και εμείς δεν χωράμε σε πολιτικά καλούπια και ρόλους μέσα στα οποία έχει βουλευτεί ο "πλανήτης Πάτρα" και η υπόλοιπη χώρα βέβαια. Τώρα που "η ιστορία καίει σαν πυρωμένο σίδερο", ο λόγος μας προτιμά να είναι **αυθόρμητα** πολιτικός και όχι πολιτικά αυθόρμητος. Γιατί "η επαναστατική **θεωρία**" είναι εχθρός κάθε επαναστατικής αντίληψης και το ξέρει³.

¹ Μεταμοντέρνα - όρος που εισήγαγε ο Λιότάρντ στις αρχές του '80

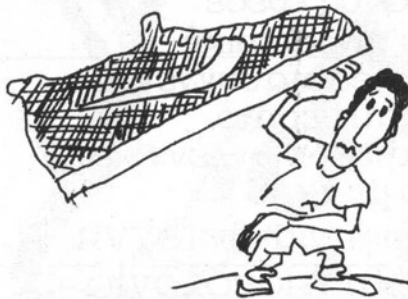
² Ένα κράμα αντιεξουσιαστικών-τεχνοφασιστικών θεωριών (βλ. Περιοδικό Futura, τεύχος 1)

³ Γκυ Ντεμπόρ (δεν θα τον πείραζε και να μην τον αναφέραμε...)

"Μία φορά την ημέρα στην τουαλέτα" Σκάνδαλο στη Nike

Μία πολύ ενδιαφέρουσα μορφή εκμετάλλευσης εμφανίστηκε στο Βιετναμ σε συνεργάτριες εταιρείες που έχουν κλείσει συμβόλαιο με την μεγάλη εταιρεία αθλητικών ειδών, τη Nike.

Ο Thuyen Nguyen, ιδρυτής μιας οργάνωσης για την προστασία των εργατικών δικαιωμάτων, εξέτασε από κοντά τις συνθήκες εργασίας. Σύμφωνα με τον Nguyen, εργάζονται συνολικά 35.000 βιετναμέζοι σε πέντε εργοστάσια από τα οποίους οι 909 είναι γυναίκες. Πληρώνονται για την εργασία τους την ημέρα μόνο 700 δρχ. Όπως φαίνεται είναι πολλά για τα αφεντικά της Nike, που θέλουν μεγαλύτερα κέρδη από τις πωλήσεις των ειδών τους. Ο Nguyen ενημέρωσε ότι σε ένα από τα εργοστάσια, μπορούν μία φορά μόνο την ημέρα οι εργάτες να χρησιμοποιούν την τουαλέτα. "Για να μην υπάρχει συνωστισμός", μπορούν μόνο δύο φορές την ημέρα να πούν κάτι.

Κατά την περίοδο που τα Nike αθλητικά παπούτσια πωλούνται στις Η.Π.Α. σε τιμές μέχρι και 45.000 δρχ., το κόστος παραγωγής τους είναι (μικτά) μόνο 450 δρχ.

Επίσης το 1993 είχε βρεθεί η Nike κάτω από την πίεση διεθνών συνδικάτων και οργανώσεων για τα ανθρώπινα δικαιώματα. Τότε είχε γίνει γνωστό ότι εργάτριες στην Ινδονησία, έπαιρναν για την παραγωγή ενός ζευγαριού παπουτσιών της εταιρείας, λιγότερο από 100 δρχ., κατά την περίοδο που στην Ευρώπη ένα τέτοιο ζευγάρι κόστιζε 9.000 δρχ. (κέρδος για τον έμπορο, 7.000 δρχ.) Στην κατηγορία της μη τήρησης των διεθνών standard μισθολόγιων, η εταιρεία αυτή αντέδρασε μια αύξηση του ύψους του μισού από ότι θα έπρεπε (και με αύξηση της διαφήμισης...)

Φυσικά η Nike απέρριψε όλες τις κατηγορίες εναντίον της με το πρόσχημα ότι δεν είναι υπεύθυνη για την κατάσταση που επικρατεί στις contact firms¹. Αν όμως κάποτε γίνονται γνωστές συγκεκριμένες περιπτώσεις, είναι πρόθυμη να βοηθήσει...

Τι καλά που υπάρχουν εργοστάσια με τα οποία γίνονται συμβόλαια και έτσι μπορούμε κάθε σκάνδαλο για εργατικές συνθήκες να το ρίξουμε εκεί! Και τι πλεονέκτημα γι' αυτά τα εργοστάσια να είναι πολύ-πολύ μακριά ώστε να μπορούν να αποφεύγονται να γίνονται γνωστές τέτοιου είδους περιπτώσεις...

"Directe Aktion", Απρίλιος 97

μετάφραση από γερμανικά:

Αλεξία

¹ εταιρείες που ελέγχονται μόνο στο βαθμό της παράδοσης του τελικού προϊόντος

ΑΛΗΘΙΝΕΣ ΙΣΤΟΡΙΕΣ

1.

2.

3.

4.

δεν είμαι
από εδώ
και δεν έχω
λεφτά να
το ψήσω...
Πάρτε το
εσείς λοιπόν
που έχετε
πολλά...

...ΤΡΟΜΟΚΡΑΤΗΣ ΕΠΕΣΕ ΝΕΚΡΟΣ
ΑΠΟ ΤΑ ΠΥΡΑ ΤΗΣ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑΣ ΑΦΟΥ ΔΟΛΟΦΟ-
ΝΗΣΕ ΕΝΑ ΜΙΚΡΟ ΠΑΙΔΙ ΚΑΙ ΤΟΠΟΘΕΤΗΣΕ ΑΥΤΟ
ΜΠΡΟΣΤΑ ΣΕ ΤΡΑΠΕΖΑ ΜΑΖΙ ΜΕ ΕΝΑ
ΚΙΛΟ ΕΚΡΗΚΤΙΚΑ...

ΤΑ ΝΕΑ
ΤΩΝ
8:20

Erich Mühsam (1878 -1934)

Ένας Πολυγραφώτατος Αναρχικός

Γεννήθηκε στο Βερολίνο, γιός εβραίου φαρμακοποιού. Η οικογένεια του μετακόμισε στο Lübeck όπου και πέρασε τα παιδικά του χρόνια.

Πολύ νωρίς άρχισε να τίνει προς τις σοσιαλιστικές ιδέες. Στα 16 του κατηγορήθηκε για τις ιδέες του και εκδιώχθηκε από το Ανώτερο Σχολείο (μια τάξη μετά το λύκειο, πριν το πανεπιστήμιο).

Πάλι στο Βερολίνο, αποφασίζει να γίνει ένας ελεύθερος συγγραφέας. Από το 1902 έως το 1903 συμμετέχει στην έκδοση του εβδομαδιαίου εντύπου "*Ο Φτωχός Διάβολος*" (Der Arme Teufel) στο οποίο δημοσιεύει άρθρα και μετά την αποχώρηση του από τη συντακτική ομάδα. Πέρνει μέρος και σε ένα άλλο έντυπο, την "*Κοινωνία*", αρχικό όργανο της mutualistishen σχολής, στην οποία γνώρισε τέσσερις ποιητές, μεταξύ των οποίων και τον Gustav Landauer. Αργότερα ο Mühsam γίνεται συνεργάτης στην "*Απλότητα*" στην οποία γνωρίζει τον Martin Andersen Nexø. Ακόμα αρθρογραφεί στο περιοδικό "*Ο Αγαπητός Αύγουστος*" (der Liebe Augustin) το οποίο εκδίδεται στη Βιέννη και στη "*Νεολαία* (Jugend)", στο Μόναχο.

Μόνος του, πλέον, εκδίδει το "*Κείν'*" μια έκδοση που θα συνεχιστεί μέχρι τον α' παγκόσμιο πόλεμο. Αποφασίζει ο ίδιος την διακοπή του, υποστηρίζοντας ότι "*δεν μπορούσε να πει αυτό που είχε στην καρδιά του*". Ο Landauer τον φέρνει ακόμα πιο κοντά στις σοσιαλιστικές ιδέες.

Τον γενάρη του 1918 συμμετέχει στις μεγάλες απεργίες των εργατών των όπλων στο Μόναχο, όπου και συλλαμβάνεται. Τον απελευθερώνουν λίγες μέρες μετά την "*Munchner Republik*"¹. Μετά την αμνηστία που του δίνεται (την ίδια χρονιά που πέρνει αμνηστία και ο A. Hitler), επιστρέφει στο Βερολίνο.

Κατά την διάρκεια της φυλάκισης του, χάνει επαφή με τα γεγονότα και γι' αυτό το λόγο έχει περισσότερη εμπιστοσύνη από άλλους αναρχικούς στην ρωσική κυβέρνηση. Ο Rudolf Grossman τον αποκαλεί -άδικο- μπολσεβίκο.

Ο Mühsam είχε μεγάλη εμπιστοσύνη στα πρώτα χρόνια της ρωσικής επανάστασης (όπως άλλωστε και άλλοι αναρχικοί που είχαν ενταχθεί τότε στο Κ.Κ.) Αφιερώνει ένα ποίημα του στον Λένιν, μετά την ανάγνωση του "*Κράτος Και Επανάσταση*" του τελευταίου.

Μετά την παραμονή του στη φυλακή, έγραψε στην μπροσούρα "*Από τον Eisner στον Levine*" ότι "*δεν είχα την υποχρέωση το 1920 να γνωρίζω τι θα γινόταν στη Ρωσία το 1929*". Το 1926 εκδίδει το μηνιαίο έντυπο "*Fana!*" με πολλές δυσκολίες έως το 1931. Το έντυπο περιέχει θέματα επικαιρότητας, τέχνης και λογοτεχνίας καθώς και συζητήσεις γύρω από τον αναρχισμό.

Όταν ξεσπά ο φασισμός, το 1933, συλλαμβάνεται και πεθαίνει στα κάτεργα του Oranienburg το 1934. Οι φασίστες υποστηρίζουν ότι κρεμάστηκε μόνος του.

μετάφραση από γερμανικά: **Αλεξία**

¹ δυναμική κίνηση για την δημιουργία μιας ελεύθερης κοινωνίας (Μόναχο 1919)

Περού, τέλη 96. Φτώχεια, πείνα, εξαθλίωση, νέες οικονομικές μεταρρυθμίσεις και Ιάπωνας πρόεδρος. Κάτι (?) δεν πάει καλά εδώ, όπως και στις περισσότερες (αν όχι όλες) χώρες της Ν. Αμερικής. Μόνο που στη συγκεκριμένη περίπτωση κάποιοι τόλμησαν να πάρουν τα όπλα στα χέρια.

Μετά το Φωτεινό Μονοπάτι, που χρόνια τώρα ταλαιπωρεί τους κυβερνητικούς στρατιώτες, ένα δεύτερο αντάρτικο κίνημα (με αληθινά επαναστατική - λαϊκή διάθεση αυτή τη φορά) αποφάσισε πως έφθασε η στιγμή να πολεμήσει τη φωτιά με φωτιά.

Ο πρόεδρος του Περού Αλμπέρτο Φουτζιμόρι προσπερνά αδιάφορα δίπλα από το αψυχο -και διάτρητο από σφαίρες- σώμα του ηγέτη των αντάρτων, Νέστορ Σέρπα (ανάσκειλα) και ενός άλλου συντρόφου του

Στις 17/12/96, δεκατέσσερις αντάρτες Τουπάκ Αμάρου, επιχείρησαν και πέτυχαν την κατάλυση της κατοικίας (μεγάρου) του ιάπωνα πρεσβευτή στη Λίμα κατά τη διάρκεια ειδικής δεξίωσης, όπου μεταφιεσμένοι σε γκαρσόνια, συλλαμβάνουν 500 ομήρους: αξιωματούχους, πρεσβευτές, πρόξενους και πολλούς άλλους τέτοιους караγκιόζηδες με τις οικογένειες τους, καθώς και τον έλληνα πρόξενο (ξέρετε, αυτόν με την τζάμπα μερσεντές, τις φοροαπαλλαγές και το χοντρό τσέκι κάθε μήνα για το τίποτα). Η όλη επιχείρηση έγινε χωρίς να ανοίξει ρουθούνι και όλα τα βλέμματα της κοινής - και μη - γνώμης στράφηκαν αμέσως στο Περού. Δυστυχώς όμως τα βλέμματα κοίταξαν την επιφάνεια και καρφώθηκαν εκεί, όπως γίνεται πάντα σε τέτοιες περιπτώσεις. "14 αντάρτες κρατούν 500 ομήρους" λέγανε τα κανάλια, οι εφημερίδες, τα ράδια και τα λοιπα Μ.Μ.Επικάλυψης. "Θέλουν να ελευθερωθούν οι φυλακισμένοι σύντροφοι τους" και ως εκεί. Λίγοι ξέρουν τις συνθήκες στο Περού, όπου ο θάνατος από πείνα είναι καθημερινό φαινόμενο, όπου οι άνθρωποι εξαθλιωμένοι από την παρατεταμένη ανυδρία (και την απόλυτα ελεγχόμενη "δημοκρατία") δεν γνωρίζουν αν θα ζουν μέχρι το βράδυ, όπου ο στρατός ελέγχει τα πάντα και όσοι αντιφρονούντες κλείνονται σε φυλακές φρούρια. Αλλά η αναφορά και μόνο στο γεγονός ότι το Περού (με τις ευλογίες της διεθνούς κοινότητας) έχει ιάπωνα πρωθυπουργό, τα λέει όλα.

Από τις 17/2 λοιπόν, αρχίζει η κατάληψη, αρχίζει να τρέχει και ο ιδρώτας του Φουτζιμόρι που βλέπει 14 αντάρτες και αντάρτισσες να τον ρεζιλεύουν διεθνώς ελέγχοντας ένα ολόκληρο μέγαρο γεμάτο "δικούς του" ανθρώπου και την αξιοπρέπεια του (ποιά???) να χάνεται μπρος στα μάτια των ανωτέρων του (εξ' Ιαπωνίας και υπόλοιπης υδρογείου). Η κατάληψη συνεχίστηκε για τέσσερις και πλέον μήνες, με 72 ομήρους να έχουν παραμείνει εντός μεγάρου και τότε δόθηκε η "λύση" με εντολή Φουτζιμόρι: 140 καταδρομείς, εκπαιδευμένοι από αμερικανούς, κάνουν έφοδο από υπόγεια σύραγγα σε ανύποπτη στιγμή και ενώ οι αντάρτες έπαιζαν ποδόσφαιρο. Οκτώ σκοτώθηκαν από την έκρηξη κατά την έφοδο, δύο από ανταλλαγή πυρών με τα κομμάντα και τέσσερις - μεταξύ των οποίων και οι δύο κοπέλες - εκτελέστηκαν εν ψυχρώ στο δωμάτιο που κρύφτηκαν για να γλυτώσουν από τους επίλεκτους επαγγελματίες δολοφόνους. Κάθε ένας από αυτούς, έριχνε και από μία σφαίρα σε κάθε (άψυχο πια) σώμα - εντολή που θα σιγούρευε την επιτυχία του μακελειού. Έν ψυχρώ δολοφονία 14 ανθρώπων που ουσιαστικά δεν πείραξαν(?) κανέναν παρά έκαναν πολλούς να τρέμουν σκεπτόμενοι τι μπορεί να κάνει μια μικρή ομάδα ανθρώπων που μπαίνει σφήνα στο σύστημα τους και προσπαθεί να το καταστρέψει ή τουλάχιστον όπως έγινε εδώ - να αποδείξει πόσο σάπιο και τελικά εγκληματικό είναι.

Λόγω της μικρής ηλικίας των περισσότερων ανταρτών, γράφτηκε σε εφημερίδα ότι ο Βίκτωρ Σέρπα και οι σύντροφοι - συντρόφισσες του, "έφυγαν πριν ζήσουν." Ισχύει, όμως όχι λόγω της ηλικίας. Το να ζεις, εμπεριέχει πολύ σημαντικότερα πράγματα από το να αναπνέεις απλώς, χωρίς τα οποία, είσαι νεκρός ακόμα κι αν κυκλοφορείς ανάμεσα μας. Κι αυτό προσπάθησαν 14 άνθρωποι στη Λίμα να καταφέρουν: να ζήσουν πραγματικά. Αλλά ως γνωστόν αυτό δεν επιτρέπεται.

Έτσι λοιπόν, η "τάξη" επανήλθε, οι όμηροι πήγαν σπίτια τους, ο ιάπωνας πρεσβευτής καθαρίζει ακόμα τις λίμνες του αίματος από τα κορμιά των ανταρτών στο μέγαρο του, οι απανταχού αρχηγοί μπορούν πλέον να κοιμούνται ήσυχοι ξέροντας ότι Αμερική = Λύση Προβλημάτων με Τρομοκράτες. Όμως εκπρόσωποι των Τουπάκ Αμάρου προειδοποιούν: Τίποτα δεν τελείωσε. Αίμα για το Αίμα.

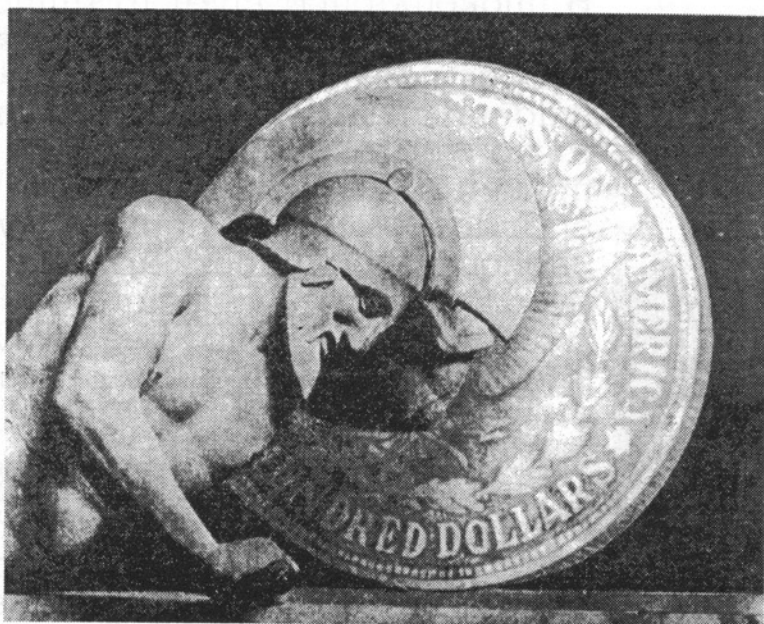

1.

Η δυνατότητα που προσέφερε η παγκοσμιοποίηση της οικονομία στα διάφορα πολιτισμικά ρεύματα να έρθουν σε επαφή με το "ευρύ" κοινό, δεν ήταν παρά η άλλη πλευρά του νομίσματος που στην όψη του έθετε σαφείς περιορισμούς στην δημιουργικότητα του ανθρώπου. Το αντίτιμο που έπρεπε να πληρώσει η ανθρωπότητα προκειμένου οι διάφορες τάσεις που επικρατούσαν σε αυτήν, να δημοσιοποιηθούν στο "οικουμενικό χωριό" του Μαρσέλ Μακ Λουάν ήταν (η), με τον ένα ή τον άλλο τρόπο, η ρύθμιση του περιεχομένου της ανθρώπινης δημιουργίας.

2.

Ιστορικά, ο πολιτισμός δεν διαχωρίσθηκε από την υπόλοιπη κοινωνική πραγματικότητα, παρά για την ευκολία της ιστορικής καταγραφής (άσχετα αν αυτή η τελευταία ήταν ελάχιστα αντικειμενική). Ο διαχωρισμός αυτός ήταν προϊόν της εμπορευματοποίησης της κοινωνίας η οποία μέσα σε όλα, κατάτμιζε και το πνέυμα από την υπόλοιπη ζωή, δανειζόμενη το παραδοσιακό ορθόδοξο χριστιανικό μοντέλο (κάτι που υιοθέτησε απόλυτα και ο "ορθόδοξος" Μαρξ) για να εξυπηρετήσει ακριβώς αυτήν, την εμπορευματικότητα της.

Μέχρι την αστική επανάσταση, φορείς των πολιτισμών που τους δημιούργησε, ήταν οι "ιμπεριαλιστικοί εργάτες"; στρατός και έμποροι. Οι κουλτούρες ταξίδευαν από κράτος σε κράτος¹, ήτε μέσω των εμπορικών συναλλαγών, ήτε με δυναμικές επεμβάσεις.

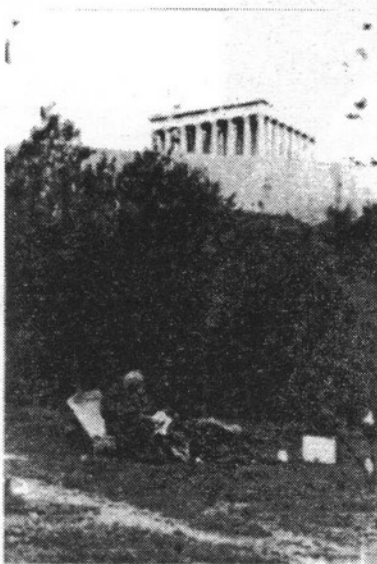
---

¹ εννοώντας κάθε πολιτειακό σχηματισμό

εμπορεύσιμη και βέβαια δεν ήταν διαχωρισμένη σε κοινωνικό επίπεδο. Την ίδια στιγμή, η λαϊκή κουλτούρα ήταν ατύπως θεσμικά κοινή. Ολόκληροι γεωγραφικοί χώροι μπορεί να ήταν διαμερισμένοι αλλά π.χ. ένα τραγούδι μπορούσε εύκολα να υιοθετηθεί από όλους τους κατοίκους της. Αυτό δεν σταμάτησε ποτέ να συμβαίνει. Το πέρασμα στην "*δικτατορία της οικονομίας*" δεν απαγόρευσε ποτέ με σαφήνεια την διακίνηση της κουλτούρας. Απλά επέτρεψε την διακίνηση των στοιχείων εκείνων που δεν της αντιτίθενταν: εκείνων δηλαδή που την προπαγάνδιζαν και εκείνων που μπορούσε να εμπορευτεί. Ταυτόχρονα έθεσε την προ - καπιταλιστική κουλτούρα (όρο που εκείνη δημιούργησε) σε μνημειακή βάση. Η εμφάνιση του καπιταλισμού ήταν δηλαδή το τέλος της κουλτούρας από την στιγμή που την διαχώρισε ως ξεχωριστό στοιχείο μέσα στην κοινωνική πραγματικότητα.

Το γεγονός αυτό δεν σημαίνει βέβαια ότι η δημιουργία εξαφανίστηκε. Παρά την απουσία καταγραφής της (αυτός ήταν άλλωστε και ο σκοπός της εμπορευματοποίησης του πνεύματος) η δημιουργία συνεχίζεται. Ωστόσο παρουσιάζεται ενσωματωμένη στο υπάρχον σύστημα θεσμών και κανόνων.

3.

Η υποκουλτούρα είναι το τμήμα εκείνο της κουλτούρα που αναφέρεται σε κομμάτια της αγοράς που δεν ενστερνίζονται εντελώς την επίσημη κρατική (ή άλλη θεσμική) άποψη για τα πράγματα. Αυτό βέβαια δεν σημαίνει ότι πρόκειται για ομάδες η αντιλήψεις επαναστατικού περιεχομένου. Μια υποκουλτούρα μπορεί καλύτερα να υιοθετεί αυταρχικότερες θέσεις (ή θέσεις μη αναφοράς) απέναντι στην επίσημη κρατιστική αντίληψη. Αυτό που ουσιαστικά ενώνει τις υποκουλτούρες είναι η διαφοροποίηση τους από την κουλτούρα των θεσμών. Αλλά και ως τέτοιες, παρουσιάζονται αντανakλαστικά στην συνολική κουλτούρα μέσα από την δημοσιοποίηση τους, ακριβώς όπως οι μη κρατικές - εμπορικές ιδέες και θέσεις παρουσιάζονται κατεγραμμένες (σκιαγραφημένες καλύτερα) ως αντίθετες. Η πραγματική δημιουργία δεν παρουσιάζεται πουθενά.

4.

Το underground ως έννοια, πρωτοεμφανίστηκε (που αλλού) στις Η.Π.Α. την δεκαετία του '60 ως έκφραση, αρχικά των hippies και αργότερα των θλιβερών απομεινاريών τους, αναφερόμενη σε εκδόσεις, μουσική και άλλα είδη έκφρασης που ιστορικά αποδείχτηκαν ακίνδυνα για το σύστημα και χαρακτηρίστηκαν ως

“τρέλλα”, συνώνυμες της εφηβικής ηλικίας (άσχετα αν οι παιδοψυχολογικές θεωρίες αγνοήθηκαν εντελώς).

Η εμφάνιση του underground κινήματος και της ανάλογης κουλτούρας, σε πρώτη φάση αιφνιδίασε την υπερ - συντηρητική κοινωνία των Η.Π.Α. (εποχή ψυχρού... έως παγωμένου πολέμου). που εκείνου τον καιρό έσερνε χωρίς καμιά διπλωματική κάλυψη περίπου μια ντουζίνα πολέμους στον κόσμο. Αργότερα το κίνημα εξαφανίσθηκε ή ενσωματώθηκε όπως και οι (οι περισσότεροι) φορείς του που σήμερα αποτελούν αξιότιμα μέλη των επιχ/σεων στη Silicon Valey.

Ουσιαστικά σήμερα, ως underground χαρακτηρίζονται σωρηδόν μουσικές, βιβλία, ταινίες (και άλλα πολλά), “τρέλλαμένων (και καλά) καλλιτεχνών” που τα βάζουν με όλους και όλα και τα καταφέρνουν. Η πραγματικότητα βέβαια βρωμάει περισσότερο από τα χαλασμένα αυγά που αποτελούν έργο underground καλλιτέχνη. Η πραγματικότητα απαρτίζεται από βιομηχανίες τέχνης (κι όχι βιομηχανικής τέχνης) και καλλιτέχνες με ανάλογη αισθητική αντίληψη για τη ζωή, που “δημιουργούν” σε συνεργασία με τους stylists experts, production managers, commercial advisors και βέβαια τους merchandisers τους. Το πνευματικό προϊόν, με όλη τη θρασύτητα που χρησιμοποιείται η έννοια αυτή ως καθολικά αποδεκτή, σχεδιάζεται από την αρχή για να ικανοποιήσει συγκεκριμένα target groups² και φυσικά ορίζεται ανάλογα με την ηθική και ιδεολογική άποψη αυτών, αν και τις περισσότερες φορές προτιμώνται τα “έργα” εκείνα που δεν παίρνουν θέση με σαφήνεια, για να μεγαλώσει περισσότερο το φάσμα του τμήματος της κοινωνίας στο οποίο αναφέρονται.

5.

Το underground τελικά δεν μπορεί παρά να είναι από τα πιο “επιφανειακά” εφευρήματα του δυτικού πολιτισμού. Η κουλτούρα ως υπόλλειμα της ανθρώπινης πνευματικότητας οφείλει να εξαφανιστεί.

B. X.

² μέθοδος εκτύπωσης τυχαίων σχηματισμών σε μεγάλες επιφάνειες - απεριόριστη δυνατότητα δημιουργίας προτότυπων έργων (βλ. “Βορειοδυτικό Πέρασμα” - Γ.Ι.Μπαμπασάκης)

³ κοινωνικές ομάδες στις οποίες στοχεύει μια εταιρεία να πουλήσει τα προϊόντα της

Ποιός είναι χριστιανός και ποιός δεν είναι; Φυσικά η απάντηση σε αυτό το ερώτημα δεν βρίσκεται στο πίσω μέρος της (αστυνομικής...) μας ταυτότητας πάνω από τη λέξη

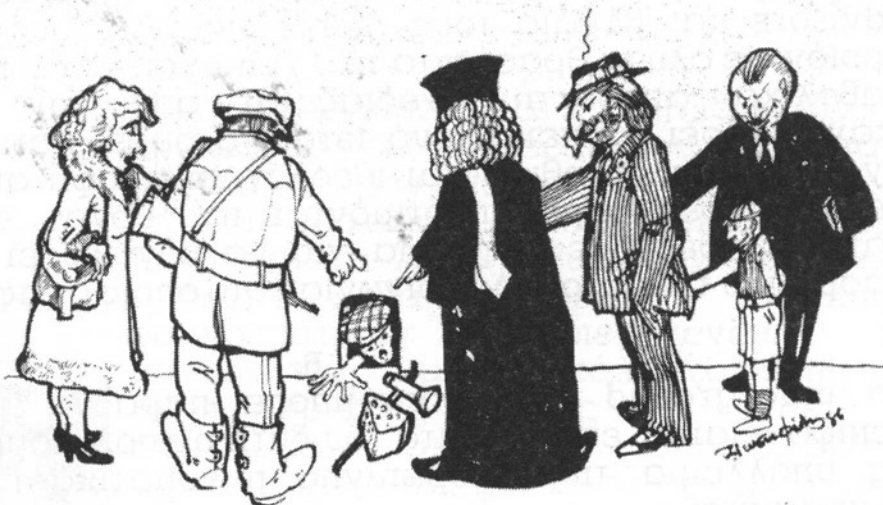
"Θρήσκευμα". Η ερώτηση ουσιαστικά έχει ως εξής: ποιός είναι εικονικά χριστιανός ή ποιός φοβάται την κοινωνική κατακραυγή και δηλώνει ως τέτοιος.

Αυτή η παρατήρηση δεν είναι δύσκολο να αποδειχθεί. Για να καταλάβει κανείς για ποιο πράγμα μιλάμε, αρκεί να πάει

στο κέντρο οποιασδήποτε (ελληνικής) πόλης εν ώρα αιχμής έτσι ώστε να έχει δημιουργηθεί κυκλοφοριακή συμφόρηση και να προσπαθήσει να καταγράψει τις αντιδράσεις των χριστιανών οδηγών, χωρίς βέβαια αυτό να σημαίνει

ότι όσοι δεν οδηγούν δεν παρουσιάζουν τις ίδιες αντιδράσεις.

Για όσους δεν καταλάβανε, μιλάμε για τον δημοφιλέστατο και συνήθη τρόπο που έχουν επιλέξει οι χριστιανοί να δείχνουν την αγάπη τους στον Κύριο τους: τα γαμωσταυρίδια. Επίσης είναι γνωστά ως "χριστοπαναγίες", "καντήλια" ή "βλασφημίες". Πρόκειται για εκφράσεις που χρησιμοποιούνται καθημερινά από όλα τα είδη χριστιανών (παθιασμένων με τον Ιησού και μη). **Η** διαδικασία έχει ως εξής: ξεκινάμε με την λέξη "γαμώ" και στη συνέχεια ακολουθεί κάποιος από τους πρωταγωνιστές (starring) της αγίας γραφής. Πολλές φορές βέβαια γίνεται και αναφορά σε διάφορα μέρη του σώματος των πρωταγωνιστών για να δοθεί έμφαση από τον ομιλητή.

Πρόκειται για ένα φαινόμενο που το συναντάμε παντού και πάντοτε: σε συζητήσεις ζευγαριών, φίλων, συγγενών κ.λ.π. Το συναντάμε επίσης -όσο απίστευτο κι αν ακούγεται στην ίδια κλίμακα και κατά την διάρκεια μεγάλων χριστιανικών γιορτών (χριστούγεννα, πάσχα).

Αρκεί λοιπόν αυτό και μόνο για να καταλάβει κανείς τον βαθμό της υποκρισίας που χαρακτηρίζει τους εικονικά χριστιανούς. Τους χριστιανούς που συμβουλεύουν τα παιδιά τους να πηγαίνουν στην εκκλησία, να νηστεύουν και κατά τη διάρκεια ενός καυγά με τον γείτονα έχουν αναφερθεί με τον ευλαβέστατο αυτό τρόπο που προαναλύσαμε στα "θεία πνέυματα" αμέτρητες φορές (αυτό, πάντως, εμάς δεν μας πειράζει καθόλου!)

για επικοινωνία:

Τ.Θ. 3028
Τ.Κ. 26 222
(Ταχυδ. Γούναρη)
Πάτρα

ΣΤΟ ΟΝΟΜΑ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΟΙ ΑΠΑΝΤΑΧΟΥ ΑΥΤΟΚΡΑΤΩΡΕΣ
ΤΑΙΖΟΥΝ ΤΟ ΜΙΣΟΠΕΘΑΜΕΝΟ ΤΟΥΣ ΠΡΟΤΕΚΤΟΡΑΤΟ
ΜΕ ΣΑΒΟΥΡΑ ΠΟΥ ΟΝΟΜΑΖΟΥΝ "ΠΟΙΟΤΗΤΑ" ΚΑΙ "ΤΕΧΝΗ"

ΜΕΣΑ ΣΕ ΤΙΜΕΣ ΝΑΖΙΣΤΙΚΟΥ ΚΑΘΕΣΤΩΤΟΣ
Η ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ ΝΤΥΝΕΤΑΙ ΣΑΝ ΝΕΚΡΗ ΕΦΗΒΗ
ΓΙΑ ΝΑ ΓΙΟΡΤΑΣΟΥΝ ΚΑΠΟΙΟΙ
ΤΗΝ ΣΕ ΝΗΜΑ ΚΡΕΜΑΜΕΝΗ ΚΥΡΙΑΡΧΙΑ ΤΟΥΣ

ΜΕΣΑ ΣΕ ΟΛΑ ΑΥΤΑ
ΕΠΙΤΙΘΕΝΤΑΙ ΣΕ ΕΝΑΝ ΑΠΟ ΤΟΥ ΛΙΓΟΥΣ
ΕΝΑΠΟΜΕΙΝΑΝΤΕΣ ΠΥΡΗΝΕΣ ΖΩΗΣ:
ΤΗ VILLA BARBARA

ΟΣΟ ΘΑ ΑΓΩΝΙΖΟΜΑΣΤΕ
ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΗ ΖΩΗ
ΚΑΙ ΤΗΝ ΒΙΩΜΕΝΗ ΠΟΙΗΣΗ
Η VILLA BARBARA ΘΑ ΜΕΙΝΕΙ ΖΩΝΤΑΝΗ
ΑΝΤΙΘΕΤΑ ΜΕ ΤΗΝ ΞΕΠΟΥΛΗΜΕΝΗ ΤΟΥΣ ΤΕΧΝΗ
ΚΑΙ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΠΟΥ ΠΕΘΑΙΝΕΙ